

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

ESDH

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

TÜRKİYE EKONOMİSİ 2023 ÖNGÖRÜLERİ «DEPREM AFETİ ETKİLERİ»

DR.CAN FUAT GÜRLESEL
EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
28 ŞUBAT 2023

2023 YILI TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖNGÖRÜLER

2023
SEÇİM ÖNCESİ
DÖNEM

2023
SEÇİM SONRASI
DÖNEM

DEPREM ÖNCESİ EKONOMİK GELİŞMELER SEÇİME DÖNÜK DESTEKLER VE GENİŞLETİCİ POLİTİKALAR

1	ÜCRET ARTIŞLARI + MEMUR VE EMEKLİ MAAŞ ARTIŞLARI GELİR VERGİSİ DİLİMLERİ YÜKSELTİLDİ
2	EMEKLİLİKTE YAŞA TAKILANLAR DÜZENLEMESİ ŞİRKETLERE EYT KREDİ DESTEĞİ
3	KREDİ PAKETLERİ 500 MİLYAR TL ESNAF + KONUT + TEKNO + KGF + İGE+EYT DESTEK
4	SOSYAL KONUT PROJELERİ
5	DOĞALGAZ VE ELEKTRİK FİYATLARINDA İNDİRİMLER
6	KAMU BORÇLARINDA YENİDEN YAPILANDIRMA + MALİ AFLAR

DEPREM ÖNCESİ EKONOMİK GELİŞMELER SEÇİME DÖNÜK DESTEKLER VE GENİŞLETİCİ POLİTİKALAR

OCAK AYI BÜTÇESİ MİLYAR TL			
	2022	2023	% DEĞİŞİM
HARCAMALAR	146,0	321,3	120
PERSONEL GİDERLERİ	47,6	103,2	117
MAL VE HİZMET ALIMLARI	5,8	19,8	244
CARİ TRANSFERLER	64,1	146,4	128
YATIRIMLAR	4,4	9,9	127
FAİZ ÖDEMELERİ	14,2	21,4	50
GELİRLER	176,0	289,1	64
VERGİ GELİRLERİ	147,4	252,8	72
DİĞER GELİRLER	28,6	36,3	26,9
BÜTÇE DENGESİ	+ 30,0	- 32,2	207

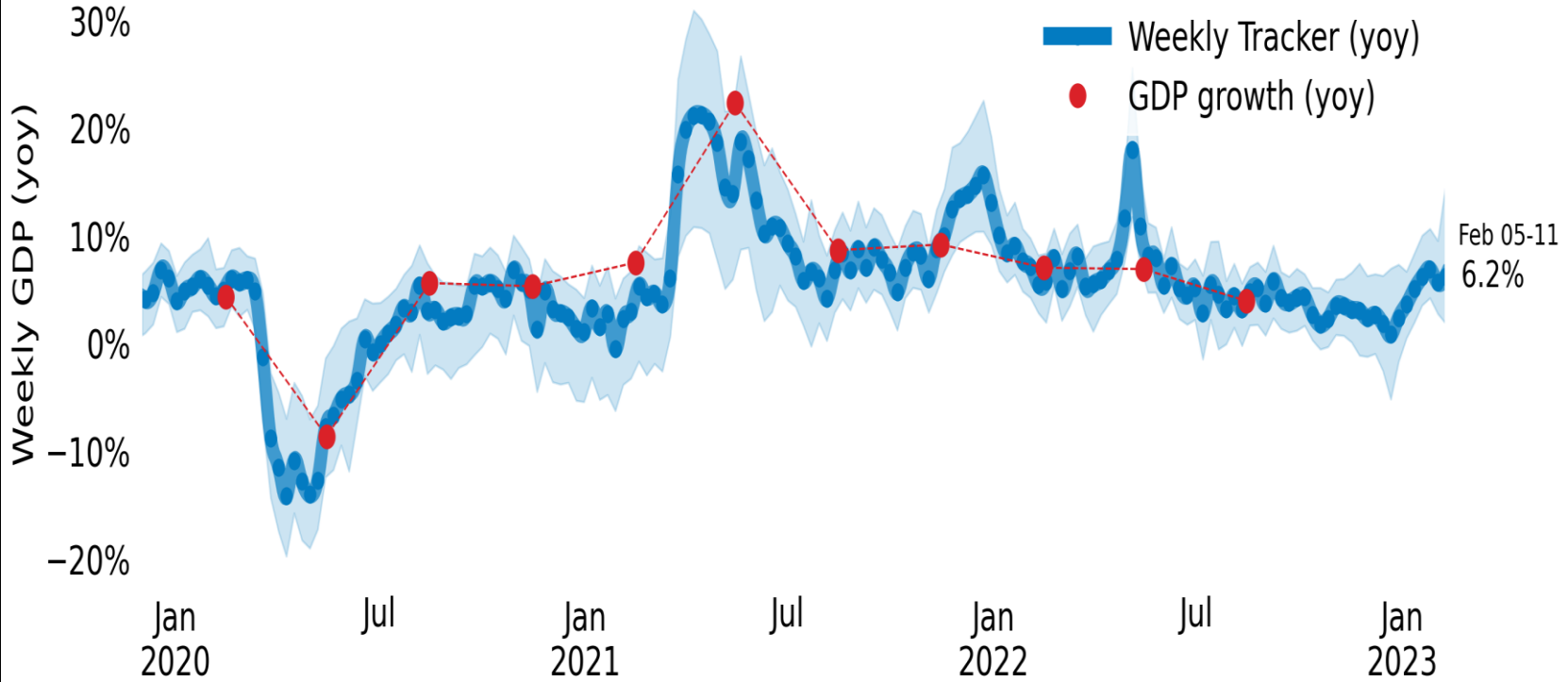

DEPREM ÖNCESİ EKONOMİK GELİŞMELER

TÜRKİYE EKONOMİK BÜYÜME TEMPOSU HIZLANMIŞTI

OECD Weekly Tracker: Türkiye

Weekly GDP relative to previous year

Note: The Weekly Tracker provides an estimate of weekly GDP based on Google Trends search data and machine learning.
Source: OECD Weekly Tracker (Woloszko, 2020), <https://www.oecd.org/economy/weekly-tracker-of-gdp-growth/>;
OECD Quarterly National Accounts.

TÜRK EKONOMİSİ İÇİN SEÇİM SONRASINA İLİŞKİN İYİMSER YAKLAŞIM (DEPREM ÖNCESİ)

DEPREM SONRASI EKONOMİK ÖNGÖRÜLER

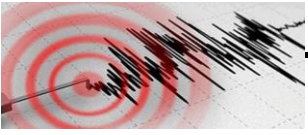

2023 YILI TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖNGÖRÜLER

2023
DEPREM ÖNCESİ
DÖNEM

2023
DEPREM SONRASI
DÖNEM

DEPREM SONRASI ÖNGÖRÜLER NASIL DEĞİŞİYOR?

1

DEPREMİN EKONOMİK ETKİLERİ

2

YAKIN DÖNEM EKONOMİK ÖNGÖRÜLER

DEPREMİN EKONOMİK MALİYETİ**İKTİSADİ OLARAK AFETLERİN MALİYET HESAPLAMASI****DOĞRUDAN
MALİYETLER****BİNA + ALT YAPI + MAKİNE + ARAÇ VB. FİZİKİ KAYIPLAR (STOK ETKİSİ)****DOLAYLI
MALİYETLER****YAŞANAN ÜRETİM KAYBI (MAL VE HİZMET ÜRETİMİ) (AKIM ETKİSİ)****İKİNCİ
MALİYETLER****BÜTÇE İLAVE YÜKLER + DIŞ TİCARET AÇIK ETKİSİ + ENFLASYONİST ETKİLER
VE BENZERİ**

DEPREMDE HASAR BÜYÜKLÜĞÜ (25 ŞUBAT 2023 İTİBARIYLA) BÖLGEDEKİ BİNALARIN YÜZDE 82'SİNDE HASAR TESPİT ÇALIŞMASI BİTİRİLDİ

	HASAR TESPİT ÇALIŞMASI YAPILAN YAPI SAYISI	YIKIK VE AĞIR HASARLI	ORTA HASARLI	AZ HASARLI	HASARSIZ
BİNA SAYISI	1.316.000	173.000	29.640	244.150	869.210
BAĞIMSIZ BİRİM SAYISI	4.658.000	544.000	165.000	1.267.510	2.681.490
BİNA SAYISI PAY %	100	13,1	2,3	18,6	66,0
BAĞIMSIZ BİRİM SAYISI PAY %	100	11,7	3,5	27,2	57,6

DEPREMİN EKONOMİK MALİYETİ; YENİDEN İMAR

YENİDEN İMAR HARCAMALARI	
KONUT İNŞAATI	550 BİN DAİRE X 500 DOLAR/M2 İNŞAAT MALİYETİ X 105 M2= 28,9 MİLYAR DOLAR KONUTLAR ALT YAPI VE SOSYAL DONATILARI = 5,6 MİLYAR DOLAR ARSA MALİYETİ OLMADIĞI VARSAYIMI
HASARLI KONUT ONARIM	175 BİN DAİRE X 150 DOLAR/M2 ONARIM MALİYETİ X 100 M2= 2,6 MİLYAR DOLAR
TİCARİ BİNA YAPIM ONARIM	75 BİN BAĞIMSIZ BÖLÜM x 300 DOLAR/M2 İNŞA-ONARIM MALİYETİ X 150 M2 = 3,4 MİLYAR DOLAR
KAMU BİNALARI YAPIM VE ONARIM	2 BİN BAĞIMSIZ BİNA (HASTANE, OKUL, İDARİ BİNALAR, BELEDİYE BİNALARI VB.) 2,5 MİLYAR DOLAR
ALT YAPI	OTOYOLLAR+KARAYOLLARI+DEMİRYOLLARI+SU-KANALİZASYON+ENERJİ+DOĞALGAZ+LİMANLAR+HAVALİMANI+DEPOLAMA VB. 3,0 MİLYAR DOLAR
TOPLAM	46,0 MİLYAR DOLAR

DEPREM SONRASI ÖNGÖRÜLER NASIL DEĞİŞİYOR? DEPREMİN MALİYETİ; KAMUYA YÜKÜ

KAMUYA YÜKÜN HESAPLANMASI			
YÜKLER		KAYNAKLAR	
KAMU YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN ÖTELENMESİ	35 MİLYAR TL	DIŞ YARDIMLAR	5 MİLYAR DOLAR 105 MİLYAR TL
BÖLGEDE VERGİ KAYBI	30 MİLYAR TL	BAĞIŞLAR	150 MİLYAR TL
ENKAZ KALDIRMA AFET YARDIMLARI	60 MİLYAR TL	KAMU KURUMLARI MEVCUT BÜTÇELERİ	50 MİLYAR TL
KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ	5 MİLYAR TL	KAMU BANKALARI KREDİLERİ	100 MİLYAR TL
YENİDEN İMAR FAALİYETLERİ	46,0 MİLYAR DOLAR 920 MİLYAR TL	BÜTÇEYE İLAVE YÜK	630 MİLYAR TL
TOPLAM	1.035 MİLYAR TL	(PARASAL GENİŞLEME)	TC.MERKEZ BANKASI KAYNAKLARI

DEPREM BÖLGESİ; 11 İLİN TEMEL BÜYÜKLÜKLERİ

Ekonomik gösterge (Yüzde Pay)		11 ilin görelî payı
A. Nüfus	Toplam nüfus	16,4
	Yüzölçümü	13,9
	Hanehalkı sayısı	13,7
B. Milli gelir	Gayrisafi Yurtiçi Hasıla	9,8
	Tarım	15,1
	Sanayi	11,4
	İmalat sanayi	11,5
	İnşaat	10,0
	Hizmetler	7,4
C. Şirket sayısı	Toplam girişimler	12,3
	Gelir vergisi faal mükellefleri	11,6
	Kurumlar vergisi mükellefleri	9,6
	Katma değer vergisi mükellefleri	11,0
D. Tarım	Bitkisel üretim değeri	21,5
	Tahıllar ve diğer bitkisel üretim miktarı	12,6
	İşlenen tarım alanı	15,3
	Büyükbaş hayvan	13,0
	Küçükbaş hayvan	18,2
E. Dış ticaret	İhracat	8,6
	İthalat	6,7
F. İstihdam	Aktif sigortalı çalışanlar	12,3

DEPREMİN TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERE ETKİLERİ

1	EKONOMİK BÜYÜME 1-1,2 PUAN AZALACAK (ÜRETİM KAYIPLARI) EKONOMİK BÜYÜME 0,8-1,0 PUAN ARTACAK (İMAR VE YATIRIMLAR)	
2	CARİ AÇIĞA İLAVE 6-8 MİLYAR DOLAR YÜK (İHRACATTA AZALMA + İTHALATTA ARTIŞ)	
3	2023 BÜTÇESİ ÜZERİNDE 250-300 MİLYAR TL İLAVE YÜK	
4	ENFLASYONA 5-6 PUAN İLAVE	

DEPREM HARCAMALARI NASIL KARŞILANACAK?**BÜTÇEDE OLASI HAMLELER NELER OLABİLİR?**

1	YENİ VERGİLER
2	SÜBVANSİYONLAR (AZALTILABİLİR)
3	ENERJİ FİYATLARI (İNDİRİMLER DURABİLİR + FİYAT ARTIŞI?)
4	YENİ AFLAR VE BARIŞLAR
5	YURTDIŞI KAYNAKLARI MOBİLİZE ETME (ÖZENDİRİCİ YENİ UYGULAMALAR)
6	ASGARİ ÜCRET ARTIŞI (ÜCRETLER VE GELİR VERGİSİ ARTIŞI)

YAKIN DÖNEM EKONOMİK ÖNGÖRÜLER SEÇİM TAKVİMİ NETLEŞİYOR

1	SEÇİMLER BÜYÜK İHTİMALLE 14 MAYIS
2	MART AYINDA ŞEKİLLENECEK YÜKSEK SEÇİM KURULU TAKVİM AÇIKLAYACAK
3	TBMM KAPANACAK (YASAMA VE BÜROKRASI YAVAŞLAYACAK)
4	SEÇİM ÇALIŞMALARI 15 MART-14 MAYIS

SEÇİME KADAR EKONOMİK BEKLENTİLER

1	İKTİSADİ FAALİYETLERDE YAVAŞLAMA
2	KREDİ GARANTİ FONU KREDİLERİ 350 MİLYAR TL (DEPREM BÖLGESİ AĞIRLIKLI) EMEKLİLİKTE YAŞA TAKILANLAR DÜZENLEMESİ KAMU BORÇLARININ YAPILANDIRILMASI + MALİ AF DÜZENLEMESİ ASGARİ ÜCRET (NİSAN)
3	DEPREM BÖLGESİ MÜCBİR ALAN KAYNAKLAR DEPREM BÖLGESİNE YÖNELECEK DEPREM BÖLGESİNDE İMAR FAALİYETLERİ
4	TC. MERKEZ BANKASI FAİZ İNDİRİMİ PARASAL GENİŞLEME DÖVİZ REZERVİ KAYBI
5	TÜRK LİRASI ÜZERİNDE BASKI DÖVİZDE YENİ SIKILAŞTIRICI DÜZENLEMELER

KREDİ VE MEVDUAT PİYASASINDA NELER YAŞANACAK

1	MEVDUAT FAİZLERİ ARTACAK – KREDİ FAİZLERİ DÜŞECEK
2	KAMU BORÇLANMA İHTİYACI ARTACAK
3	KREDİ OLANAKLARI EN AZA İNECEK
4	KREDİ OLANAKLARI DEPREM BÖLGESİNE YÖNELECEK
5	DÖVİZLİ İŞLERDE YENİ SINIRLAMALAR

DÖVİZLİ İŞLERDE YENİ SINIRLAMALAR

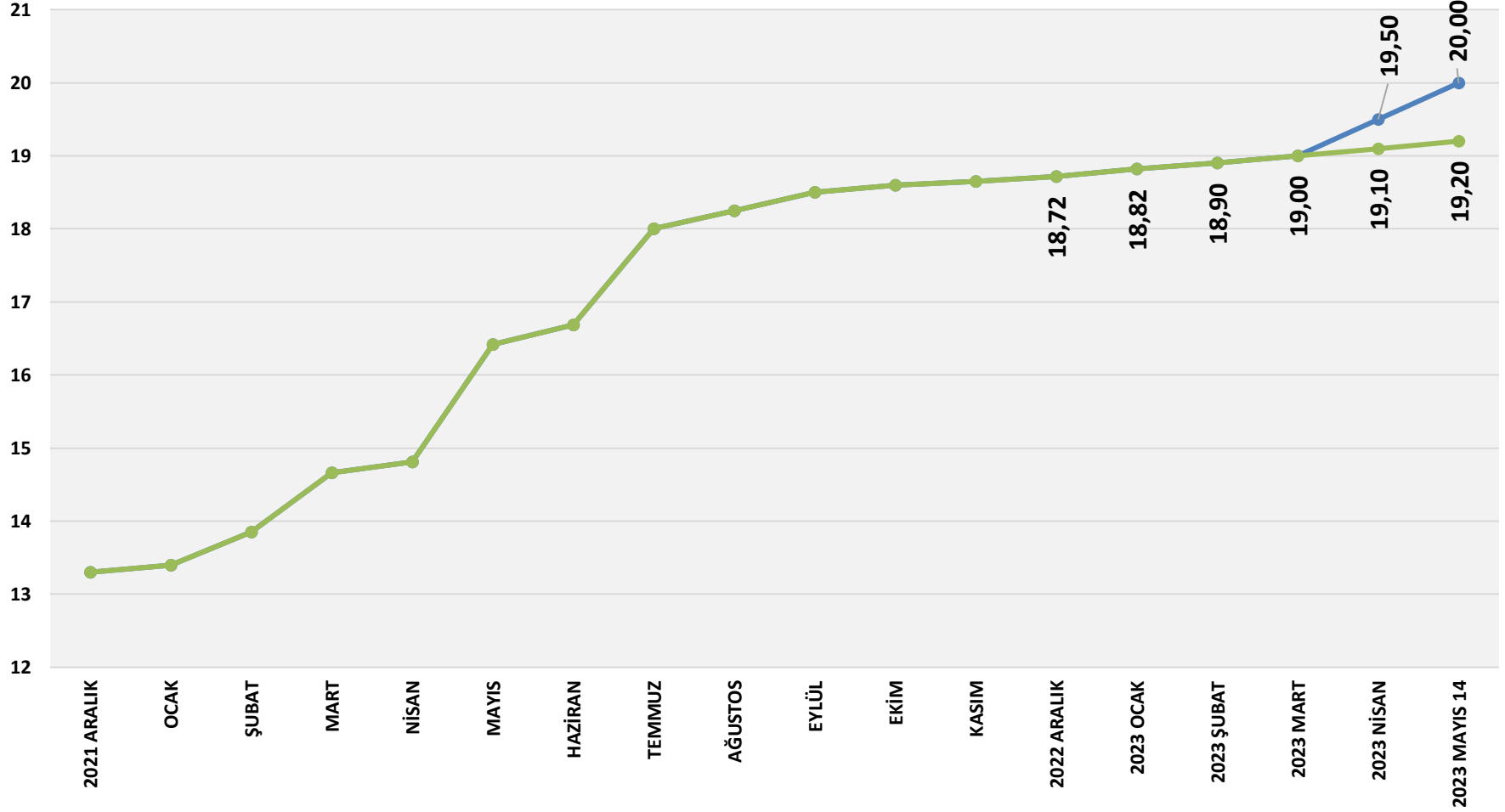
1	BANKALARIN YABANCI PARA ZORUNLU KARŞILIK YÜKÜMLÜLÜKLERİ ÜZERİNDE TCMB'DE DÖVİZ TUTMASI HALİNDE % 4,5 FAİZ ÖDENECEK (TESİS EDİLEN İLAVE TUTAR İÇİN)
2	İHRACAT BEDELİNİN % 40'NI TCMB'NA SATTIKTAN SONRA KALANININ KKM ÇEVİREN VE 6 AY DÖVİZE DÖNMEYECEĞİNİ TAAHHÜT EDENLERE % 2 KUR FARKI ÖDENECEK
3	VADELİ İŞLEM MALİYETLERİ ARTTIRILDI BANKALAR YILLIK FAİZİ YÜZDE 30'DAN YÜZDE 40'A ÇIKARDI
4	BANKALAR BİREYSEL MÜŞTERİLERE 19,05 ALTINDA DÖVİZ SATIŞI YAPMAYACAK DÖVİZ ALIM-SATIM MAKASI % 3' ÇIKTI
5	ALTIN İTHALATINA SINIRLAMA BANKALAR MÜŞTERİLERİNE ALTIN SATILININDA % 3 SPREAD UYGULAYACAK
6	BANKALARA DÖVİZ SATIŞLARINDA DÜZENLEDİKLERİ BELGELERDEKİ EKSİKLİKLER NEDENİYLE 800 MİLYON TL CEZA
7	İHRACAT BEDELLERİNE İLİŞKİN YENİ DÜZENLEME BEKLENTİSİ

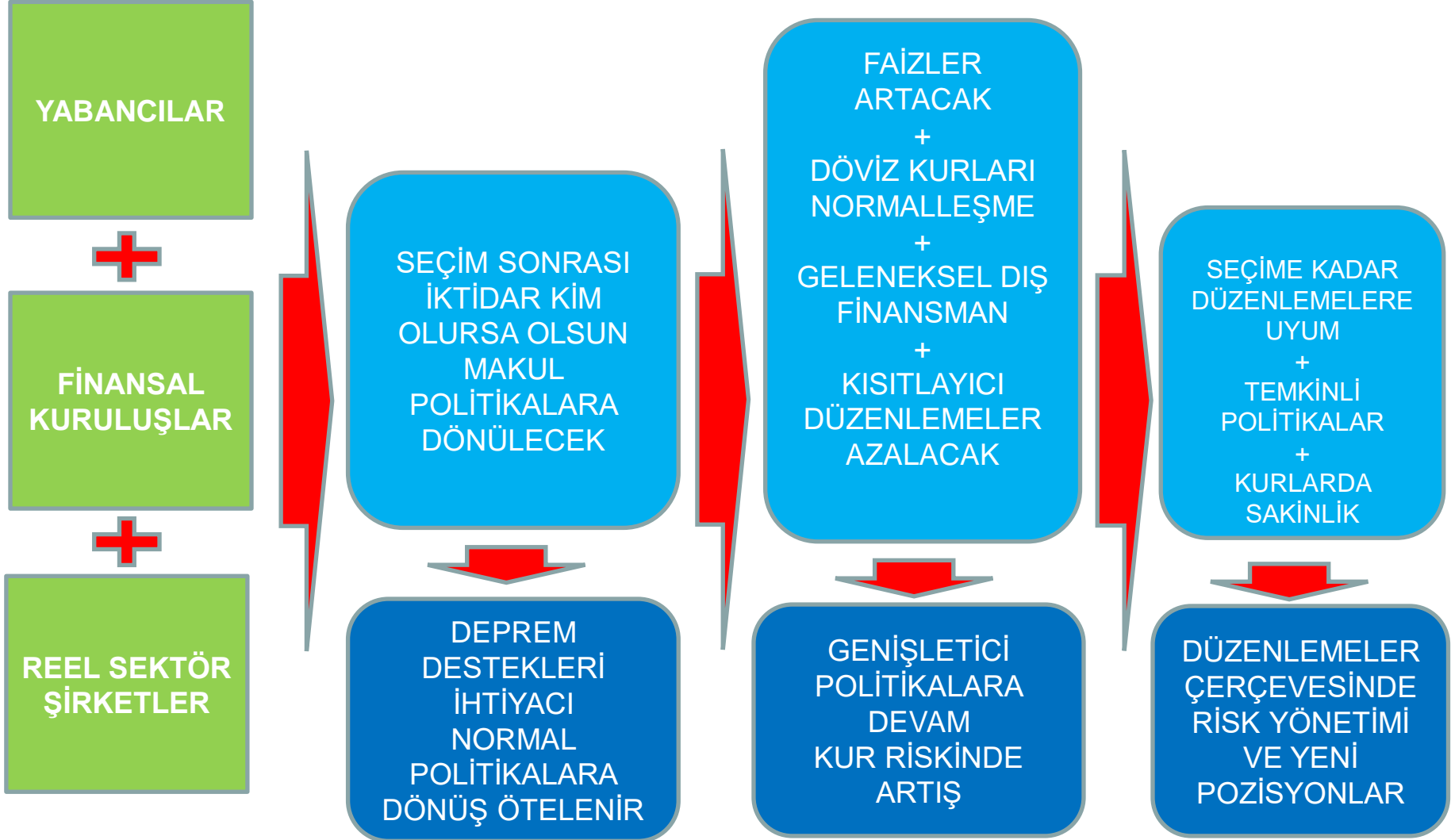
TÜRK LİRASI ABD DOLARI ÖNGÖRÜLERİ

SEÇİME KADAR DOLAR/TL EN FAZLA 20 TL'YE KADAR YÜKSELEBİLİR

TÜRK LİRASI DOLAR KURU

TÜRK EKONOMİSİ İÇİN SEÇİM SONRASINA İLİŞKİN BEKLENTİLER (DEPREM SONRASI) BU TABLO DEĞİŞİYOR

DÖVİZ DENGESİ EN BÜYÜK RİSK

TCMB REZERVLERİ

(milyar USD)	10.02.2023
1 Brüt Rezervler	125,6
2 Bilanço İçi Yükümlülükler	101,2
3 Net Uluslararası Rezervler	24,4
Altın	39,4
Döviz	-14,9
4 Bilanço Dışı Yükümlülükler (Swap)	69,2
Altın	3,2
Döviz	65,9
Yabancı	23,6
Yurt İçi Banka	45,5
Altın	3,2
Döviz	42,3
5 Net Rezerv Pozisyonu	-44,7
Altın	36,1
Döviz	-80,8

Not: TCMB'de bulunan kamu kesimi döviz mevduatı hesaba katılmıdır.

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

ESDH

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

SERGÜL SOKAK, SARAL SİTESİ C.BLOK D.10 GAYRETTEPE-BEŞİKTAŞ İSTANBUL TEL 0212 352 87 95

www . e s d h . com . tr
